

**BANGALORE SAHODAYA SCHOOLS COMPLEX ASSOCIATION
PRE-BOARD EXAMINATION (2024-2025)**

Grade X

Class: - दशमी
Time: - होरात्रयम्

SUBJECT: संस्कृतम् १२२
अङ्कयोजना (SET 1)

Date: - २०/१२/२४
Marks: - 80

अपठित-अवबोधनम्

1. 1. सरोवरतटे

2. वृद्धः

3. इन्द्रद्युम्नस्य / भूपालस्य

II. 1. इन्द्रद्युम्नः अनेकप्राणिनाम् आश्रयीभूतस्य तडागस्य.....।

2. दिव्यम् अन्तिमसन्देशं दत्वा.....।

3. लोकः यस्य नाम नैव विस्मरति तस्य.....।

IV. 1 इत्वम् (

2 ईबकाय (

3 इणहि (

4) आःअमरा (

उत्तमकार्याय उत्तमलोकः / महदुपकारः अविस्मरणीयः.....इत्यादि।

रचनात्मक-कार्यम्

2. पत्रम् – गतवारम्, सन्नद्धा, व्यस्तः, धृत्वा, यापयेः, परीक्षाभ्यासः, अरुणोदयकालः, मनः, योजनीयम्, प्रतीक्षे

3. चित्रम् –

किमपि सार्थकानि, चित्रसम्बद्धानि , व्याकरणबद्धानि वाक्यानि अपेक्षितानि ।

4. अनुवादः

1. त्वं मनसा कार्यं कुरु ।
2. वेदानां निन्दकः नास्तिकः भविष्यति ।
3. वयं गुरोः व्याकरणं पठिष्यामः ।
4. रामः रावणाय रक्षसेभ्यः च अलम् ।
5. धर्मपालनेन बलं मिलति/ प्राप्यते ।
6. पराधीनता पापस्य जननी अस्ति ।
7. देवताः असुरान् अजयन् ।

अनुप्रयुक्तव्याकरणम्

5. सन्धि – जन्तुभिश्च / अस्मात् +नगरात्/ ग्रहणाद्वारितः/ पुनः +तौ / कुशः+ इति
  6. समासः - इःवंशः भवतो (, तस्य , इःपतङ्गभृङ्गा (, ईःयस्य सः देहः सुपुष्ट (, अ (सव्याजम्, आ च असौ :विस्मित (आखण्डलः
  7. प्रत्ययः - ईटाप् + नामधेय (, ईपौष्टिकी (, अ टाप् + विकिर (, ईमतुप् + मणि (अ) धूर्त त्व +
  8. वाच्य - त्वया, करोति, विहस्यते , प्रेरणाम्
  9. समयः - सार्धं चतुः , सपाद एकादश, अष्टा, पादोन एक , पादोन षट्
  10. अव्ययः - सहसा , वृथा, सम्प्रति, इति
- अशुद्धि –संशोधनम् – पिपासितः, पश्यन्ति, एका, विद्वद्भ्यः

पठित-अवबोधनम्

12. गद्यांशः

I 1. प्रमाणाभावात् २ आरक्षी-अभियुक्तौ ३ न्यायाधीशम्, बंकिमचन्द्रम्

II 1. कोऽपि जनः केनापि न्यायालयात् क्रोशद्वयान्तराले हतः ।

2. अभियुक्तं निर्दोषम् अमन्यत

3. यदा उभौ स्वस्वपक्षं स्थापितवन्तौ तदा ...।

III 1. आरक्षी-अभियुक्तौ २. आरक्षी ३ हतस्य

13. पद्यांशः

I. 1 उद्दामदावविधुराणि, २. मेघम्/ जलदम्, ३ तपनोष्णेन

II. 1. वर्षेण/ जलेन...। २. वर्षाजलम्/ वर्षणम्...। ३. उत्तमाम्.....।

III. 1. उद्दामद्वविधुराणि, २. विधुराणि ३. त्वम्

14. नाट्यांशः

I 1. मयूरः २. वनप्राणिनः ३. सव्यङ्ग्यम्

II 1. मयूरस्य..... २. मयूरस्य शिरसि पिच्छम्..... ३. अत एव कथयामि...।

III. 1 विशेषता २. योग्यः ३. मयूरः

15. १. कीदृशम् २. कैः (च) ३. कथम् ४. कुत्र ५. केन

16. गुणमहताम्, लालनीयः, हिमकरः, व्रजति / लोकः, निरर्थकम्, धावनकार्याय, गर्दभः

17. घटनाक्रमः

1) वनस्य दृश्यम्, समीपे एव एका नदी वहति ।

- 2) वनराजः सिंहः सुखेन निद्राति, परन्तु वानराः वारं वारं तुदन्ति ।
- 3) सिंहः क्रोधेन गर्जन् पृच्छति – किं मां दृष्ट्वा भयं न जायते वा”?
- 4) वानरसि : ंहं कथयति :कृतान्त-पार्थिवरूप :त्वं जन्तूनां रक्षणं न करोति अतः” इति तिरस्करोति ।
- 5) तदा काकपिकयोः संवादः आरभ्यते यत्र काकः स्वयं पिकश्च आत्मानमेव प्रशंसेते ।
- 6) तत्रैव गच्छन् गजः आगत्य अहमपि वनराजपदाय अर्हः अस्मि इति वदति।
- 7) वानराः वृक्षात् वृक्षम् आरुह्य गजं इतस्तः धावन्तं कृत्वा उपहसन्ति ।
- 8) वानराः एवम् भयङ्करान् बलिष्ठान् प्राणिनः अपि पराजेतुं समर्थाः भवन्ति।

18. १. सन्ततयः २. वीरः ३. भुजेन ४. आपः